

حضرت مهدی
عجل الله تعالی
فرجه الشریف
رایت هدایت

پاسخی به ابوالفضل برقی
در کتاب «بررسی علمی در احادیث مهدی»

تألیف:
دکتر سمیرا مهدی نژاد

سرشناسه	مهدی نژاد، سمیرا، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور	حضرت مهدی (عج) رایت هدایت: پاسخی به ابوالفضل برقی در کتاب «بررسی علمی در احادیث مهدی»
مشخصات نشر	/ سمیرا مهدی نژاد.
مشخصات ظاهری	تهران: مؤسسه فرهنگی نبأ، ۱۴۰۰.
شابک	۳۲۸ ص.
وضعیت فهرست نویسی	۵۰۰/۰۰۰ ریال ۸-۱۲۹-۲۶۴-۶۰۰-۹۷۸
موضوع	فیبا
موضوع	محمد بن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ ق. - - - احادیث
موضوع	Muhammad ibn Hasan, Imam XII -- Hadiths
موضوع	محمد بن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ ق. - - - غیبت -- احادیث
موضوع	Muhammad ibn Hasan, Imam XII -- Occultation -- Hadiths
موضوع	برقی، سید ابوالفضل، ۱۲۸۷ - ۱۳۷۲. بررسی علمی در احادیث مهدی -- نقد و تفسیر
موضوع	مهدویت -- دفاعیه ها و ردیه ها
موضوع	Mahdism -- Apologetics works
رده بندی کنگره	BP ۵۱/۲
رده بندی دیویی	۲۹۷/۹۵۹
شماره کتابشناسی ملی	۷۵۹۵۴۵۶
وضعیت رکورد	فیبا

حضرت مهدی (عج) رایت هدایت

پاسخی به ابوالفضل برقی
در کتاب «بررسی علمی در احادیث مهدی»

دکتر سمیرا مهدی نژاد

ناشر: انتشارات نبأ | نویت چاپ: اول / ۱۴۰۰
شمارگان: ۱۰۰۰ | قیمت: ۵۰۰/۰۰۰ ریال
چاپ: فرارنگ | صحافی: صالحانی

تلفن: ۷۷۵۰۴۶۸۳
آدرس سایت: <http://nabacultural.org/fa>

۹۷۸ ۸ ۶۰۰ ۱۲۹ ۲۶۴ ۶۰۰

فهرست مطالب

پیش از نخست	۱۳
مقدمه	۱۵

فصل نخست:

بررسی خط فکری و روش تفسیری برقی در فهم آیات و نقادی روایات / ۱۹

تمهید	۲۱
۱-۱. آشنایی با ابوالفضل برقی و حیات علمی او	۲۳
۲-۱. زندگینامه برقی	۲۵
۱-۲-۱. نسب	۲۵
۲-۲-۱. تحصیلات	۲۶
۳-۲-۱. اساتید	۲۶
۴-۲-۱. تغییر نگرش برقی در طول حیات علمی	۲۹
۱-۴-۲-۱. بخش اول حیات علمی برقی؛ تفکرات شیعی	۲۹
۲-۴-۲-۱. بخش دوم حیات علمی برقی؛ فاصله گرفتن از عقاید شیعی و تمایل به برخی عقاید وهابیت	۳۰
۵-۲-۱. اشعار برقی در بیان مظلومیت خویش	۳۱
۶-۲-۱. وفات	۳۲
۷-۲-۱. واکنش علما پس از تألیف کتاب «درسی از ولایت»	۳۲
۸-۲-۱. آثار برقی	۳۵
۳-۱. اثبات همسویی برخی عقاید برقی از برخی عقاید وهابیت	۳۸
۱-۳-۱. رویکردهای متضاد برقی در مواجهه با مسائل کلامی حوزه امامت و ولایت	۴۰
۲-۳-۱. عدم اعتقاد به اصل امامت	۴۱
۳-۳-۱. عدم اعتقاد به نصب الهی امام	۴۲

- ۴۲-۳-۴. عدم اعتقاد به انحصار امامت در دوازده امام ۴۲
- ۴۲-۳-۵. نفی عصمت از انبیاء، رسول خدا و امامان علیهم السلام ۴۲
- ۴۳-۳-۶. نفی توسل، شفاعت و زیارت ۴۳
- ۴۵-۴-۴. بررسی شباهت تفکر برقی به طرفداران نظریه «قرآن بسندگی» ۴۵
- ۴۶-۴-۱. زمینه‌های تاریخی قرآن بسندگی ۴۶
- ۴۸-۴-۲. القرآن‌یون و رابطه تفکر برقی با ایشان ۴۸

فصل دوم:

مبانی برقی در کتاب «بررسی علمی در احادیث مهدی» ۵۳/

- تمهید ۵۵
- ۱-۲. گزارشی از محتوای کتاب ۵۶
- ۲-۲. مقایسه آیات مورد تاکید برقی و آیات مورد توجه در مقاله الحاقی ۵۸
- ۳-۲. فهرستی از اشکالات برقی بر دلالت روایات ذیل آیات مؤوله به حضرت مهدی علیه السلام ۵۸
- ۴-۲. شرح عناوین اشکالات برقی بر دلالت روایات ۶۰
- ۱-۴-۲. اسائه ادب به راویان و علما ۶۰
- ۲-۴-۲. تضعیف راویان بدون ارجاع به کتب رجالی ۶۰
- ۳-۴-۲. بی‌اعتنایی به بحث «وجوه» ۶۱
- ۴-۴-۲. سیاق آیات ۶۲
- ۵-۴-۲. اشاره به محل نزول سوره و استفاده از آن در فهم مراد آیه ۶۲
- ۶-۴-۲. بی‌اعتنایی به بحث «جری و تطبیق» و بطون قرآن (منحصردانستن آیه در شأن نزول آن) ۶۳
- ۷-۴-۲. استفاده از اقوال مفسرین شیعه بر علیه تأویل آیات ۶۵
- ۸-۴-۲. نقدهای دیگر ۶۵
- ۵-۲. فراوانی اشکالات ۶۶

فصل سوم:

نقد و بررسی مبانی برقی در کتاب «بررسی علمی در احادیث مهدی» ۶۷/

- تمهید ۶۹
- ۱-۳. مبانی تفسیری برقی در کتاب «بررسی علمی در احادیث مهدی» ۶۹

۷۱	۱-۱-۳. بی‌نیازی قرآن از تفسیر
۷۱	۲-۱-۳. انحصار مراد خداوند در معنای ظاهری
۷۲	۳-۱-۳. تلقی سیاق آیات به عنوان قرینه قطعی
۷۳	۲-۳. روش‌های تفسیری برقی در کتاب «بررسی علمی در احادیث مهدی»
۷۳	۱-۲-۳. تکیه افراطی بر مکی یا مدنی بودن آیات در فهم مراد آیه
۷۳	۲-۲-۳. انتخاب‌گزینی اقوال مفسرین در جهت تأیید خود
۷۴	۳-۲-۳. پذیرش تأثیر قواعد ادبی بر فهم آیات
۷۵	۳-۳. پاسخ به اصلی‌ترین مبانی برقی در زمینه علوم قرآنی
۷۵	۱-۳-۳. رابطه عقلی خاتمت پیامبر خدا ﷺ با ظاهر و باطن داشتن قرآن
۷۸	۲-۳-۳. بطن و ظهر قرآن
۷۹	الف) بطن تأویلی
۸۰	ب) بطن معنایی
۸۱	۱-۲-۳-۳. ویژگی‌های بطون قرآن از دیدگاه روایات
۸۳	۲-۲-۳-۳. حل مشکلات احبار با دانستن ارتباط بین ظاهر و باطن دین
۸۷	۳-۳-۳. جری و تطبیق
۸۸	۱-۳-۳-۳. جری و تطبیق از نگاه روایات
۸۹	۲-۳-۳-۳. نمونه‌ای از روایات جری و تطبیق
۹۲	۴-۳-۳. سیاق آیات
۹۲	۱-۴-۳-۳. منظور از سیاق
۹۶	۲-۴-۳-۳. جایگاه و اهمیت سیاق در علم تفسیر
۹۷	۳-۴-۳-۳. شرایط تحقق سیاق معتبر
۱۰۰	۳-۳-۴-۴. اعتبار سیاق
۱۰۶	۵-۳-۳. محل نزول (مکی یا مدنی بودن سور)
۱۰۶	۱-۵-۳-۳. مکان نزول
۱۰۷	۲-۵-۳-۳. معیارهای تقسیم سور به مکی و مدنی
۱۰۸	۳-۵-۳-۳. اختلاط آیات مکی و مدنی
۱۱۰	۶-۳-۳. وجوه و نظائر
۱۱۰	۱-۶-۳-۳. منظور از وجوه و نظائر

- ۱۱۱..... ۳-۳-۲. سابقه بحث وجوه و نظائر
- ۱۱۴..... ۴-۳. مبانی حدیثی برقی در کتاب «بررسی علمی در احادیث مهدی»
- ۱۱۴..... ۳-۴-۱. معرفی بحارالانوار به عنوان مشهورترین کتاب امامیه، در اعتقاد به حضرت مهدی علیه السلام
- ۱۱۷..... ۳-۴-۲. معیار پذیرش حدیث نزد امامیه
- ۱۲۰..... ۳-۴-۳. برقی و روش مواجهه وی با احادیث
- ۱۲۱..... ۳-۴-۱. تضعیف راویان بدون اتکا به کتب رجالی و با ارجاعات بی اساس
- ۱۲۳..... الف. علی بن ابراهیم
- ۱۲۴..... ب. علی بن الحکم
- ۱۲۵..... ج. صالح بن سهل
- ۱۲۶..... د. مسعدة بن صدقة
- ۱۲۷..... هـ. ابي الجارود
- ۱۲۸..... و. صالح بن عقیقه
- ۱۲۹..... ز. محمد بن فضال
- ۱۳۱..... ح. بطانی
- ۱۳۳..... ط. سلمة بن خطاب
- ۱۳۳..... ی. شیخ صدوق
- ۱۳۶..... ۳-۴-۴. موهوم دانستن حضرت مهدی علیه السلام
- ۱۳۷..... ۳-۴-۱. مهدویت در نگاه فریقین (اهل تسنن و شیعه)
- ۱۴۷..... نتیجه آن که:

فصل چهارم:

نقد رویکرد برقی در فهم آیات و بی اساس پنداشتن روایات

تأویلی شیعه در آیات استخلاف، استضعاف، میراث و اظهار دین / ۱۴۹

- ۱۵۱..... تمهید
- ۱۵۲..... ۴-۱-۱. "آیه استخلاف": آیه پنجاه و پنجم سوره نور
- ۱۵۳..... ۴-۱-۱. آیه استخلاف و شأن نزول آن
- ۱۵۴..... ۴-۱-۲. مراد از امت های پیشین
- ۱۵۶..... ۴-۱-۳. مراد از مؤمنان و حکومت موعود

- ۴-۱-۴. برقی و تفسیر به رأی دانستن موعود بودن مهدی علیه السلام در آیه استخلاف ۱۵۷
- ۴-۱-۴-۱. در هم آمیختن معانی مختلف واژه «استخلاف» ۱۵۸
- ۴-۱-۴-۲. خلاف نمایی کلام شیخ طوسی در بیان برقی ۱۶۰
۱. کلام شیخ طوسی در تبیان ۱۶۱
۲. کلام شیخ طوسی در تلخیص الشافی ۱۶۲
۳. کلام شیخ طوسی در مصباح المتعبد ۱۶۴
۴. کلام شیخ طوسی در الغیبه ۱۶۴
- ۴-۱-۴-۳. مغالطه برقی در ارائه نظر طبرسی ۱۶۵
- ۴-۱-۴-۴. مغالطه برقی در ارائه نظر ابوالفتح رازی ۱۶۶
- ۴-۱-۴-۵. خطای برقی در تعیین وجه شبه در «کَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ» ۱۶۸
- ۴-۱-۴-۶. ادعای تحقق «ممكن بدون خوف» ۱۷۰
- ۴-۱-۴-۷. استفاده برقی از نهج البلاغه در نقد روایت ۱۷۱
- الف) متن خطبه ۱۴۶ نهج البلاغه ۱۷۲
- ب) بررسی دلالت خطبه ۱۴۶ نهج البلاغه با نگاهی به شان جان نهج البلاغه ۱۷۳
۱. ساکت بودن ظهور عبارات خطبه از اشاره به آیه «استخلاف» ۱۷۵
۲. منحصر کردن تمام وعده‌های خداوند به یک آیه ۱۷۵
۳. برحق دانستن سپاه خلیفه از زبان امیر مؤمنان علیه السلام ۱۷۶
۴. جهادهای ساختگی ۱۷۶
۵. منحصر کردن آیه در اصحاب رسول خدا ۱۷۷
۶. ارتباط حکمت ۲۰۹ نهج البلاغه به آیه «استخلاف» از دیدگاه برقی ۱۷۷
- ۴-۱-۴-۸. طعن برقی به اسناد روایات موجود در ذیل آیه «استخلاف» ۱۷۹
- ۴-۱-۴-۹. وضعیّت روایات موجود در ذیل آیه «استخلاف» ۱۸۲
- ۲-۴. آیه استضعاف: آیه پنجم سوره قصص ۱۸۲
- ۴-۲-۱. محتوای آیه ۱۸۳
- ۴-۲-۲. ایرادات برقی بر آیه و پاسخ به آن‌ها ۱۸۴

پیش از نخست

برخی محققان معتقدند می‌توان قرن چهاردهم هجری را، قرن بازگشت به قرآن دانست؛ چرا که در این عصر در میان مسلمین توجه گسترده‌ای به قرآن شکل گرفته است. بر محور قرآن تألیفات و کتب متعددی نوشته شده، قرآن به زبان‌های مختلف ترجمه و به صورت بسیار وسیعی چاپ و منتشر شده است. تفاسیر زیادی بر قرآن به نگارش درآمده و صاحب‌نظران قرآنی فراوان شده‌اند.

به هر تقدیر شواهد زیادی وجود دارد که مسلمین کتاب مقدس خود را مورد توجه بیشتر قرار داده و سعی نموده‌اند ارتباط بیشتری با آن برقرار کنند. آنچه مهم است نهضت بازگشت و رجوع به قرآن است که حرکتی احیاگرانه محسوب می‌شود.

برخی بر آن هستند که «سید جمال الدین اسدآبادی» (متوفی ۱۳۱۴ هجری) بیشترین نقش را در این زمینه داشته است. وی به عنوان آغازگر این نهضت، سهمی جدی در حرکت‌های بعد از خود داشته است. شخصیت‌های مشهوری را می‌توان تحت تأثیر سید جمال الدین دانست؛ از جمله محمد عبده، سید محمد رشید رضا، محمد مصطفی المراغی، فرید وجدی، محمود شلتوت، اقبال لاهوری، سید قطب و در ایران نیز می‌توان به افرادی همچون طالقانی، بازرگان، محمد تقی شریعتی، علی شریعتی و ... اشاره کرد. در کنار این گروه، اندیشمندان دیگری نیز به صورت مستقل در زمینه قرآن کارهای بزرگی انجام دادند.